

EL

MAGAZÍN

Núm. 234

Divendres, 22 de juliol de 2022

**ADA
PARELLADA**

"La sostenibilitat alimentària es basa en la proximitat"

TONI TORILLAS

ENTREVISTA

ADA
PARELLADA

**“Els restauradors
tenim una
responsabilitat
enorme. Hem d’actuar
bé a les cuines”**

Ada Parellada (Granollers, 1967), xef del restaurant Semproniana, de Barcelona, és membre d’una llarga nissaga de restauradors de Granollers, amos de la coneguda Fonda Europa. Col·laboradora en programes de cuina, en els darrers anys s’ha implicat intensament en la lluita contra el malbaratament alimentari que adverteix, però que només és la punta de l’iceberg d’un sistema que tendeix a empobrir una part del món.

**Text: Josep Villarroya
Fotografia: Toni Torrillas**

Diu que està en un moment de reflexió en la seva vida. Per què?

Tinc 55 anys i me’n queden 15 de vida laboral activa, il·lusionant i amb força. I aquests 15 anys estic pensant a donar un petit tomb als 30 anys d’història que porto en la restauració, perquè fa 30 anys que vaig obrir Semproniana i em sembla que ja he fet prou, i ara potser sí que m’estic plantejant dedicar tots els esforços a un projecte més social en el qual aparqui una mica la nefasta trajectòria que tinc d’empresària i em concentri més en la fantàstica tasca de restauradora que he fet (riu).

Per què diu nefasta?

Perquè jo no soc gens empresària; n’he hagut d’aprendre, però a cops de porra... Miri, quan els pares dels joves em demanen consell perquè als seus fills els entusiasma la cuina i es volen dedicar a la cuina i em pregunten quina és la millor escola de cuina, jo els dic que facin Econòmiques... Els dic “mira, aquest nano ja aprendrà a cuinar perquè és la seva passió, però quan hagi passat per totes les etapes del procés laboral culinari, voldrà muntar el seu propi projecte i tindrà molts problemes amb els comptes de resultats i els balanços”.

Ara es dedica a trobar noms curiosos de restaurants.

Col·laboro amb algun programa de ràdio i volia acabar la temporada amb una cosa simpàtica sobre noms de restaurants, perquè existeixen unes agències que fan *naming* que busquen noms adequats per a productes o empreses, però els restaurants som tan poca cosa que ens ho hem de fer tot nosaltres i quan busquem un nom sempre patim.

A vostè li va passar amb el Semproniana?

Quan vaig començar, recordo que una perso-

na molt propera a la qual tenia molta admiració em va dir que “aquest projecte teu és fantàstic, m’agrada el local, m’agrada tot, però amb aquest nom no et menjaràs un roscó, fracassaràs segur, és un nom impossible, horrorós”. I jo penso que ha tingut prou encert. I per això volia buscar els noms de restaurant. Abans, les fondes no tenien nom.

La Fonda Europa, també?

La història de la Fonda Europa va començar amb un malnom, el de la primera dona de la nostra nissaga, que era la Cecília, una dona de Palou, que treballava a pagès, es va quedar vídua, es va arruïnar per unes males collites i va arribar a Granollers amb un fill petit i amb l’únic patrimoni que li quedava que eren dues botes de vi. I amb aquestes dues botes de vi va descobrir el gran miracle de l’hostaleria, que és que en comptes de vendre a granel ho podia vendre a gots. L’hostaleria és l’ofici dels desesperats...

Què vol dir?

Moltes vegades, treballem amb persones que no poden triar la seva feina sinó que és l’única opció que tenen.

Vostè diu que si pogués tornar enrere no hauria fet el que va fer.

Als 25 anys veia que havia de fer alguna cosa perquè ja em veia gran. Em vaig sentir capaç i suficientment adulta i madura com per endegar el meu propi projecte. I no em vaig acontentar amb una cosa petita sinó que em vaig enamorar d’un tros de local enorme. No ho tornaria a fer. No perquè no m’hagi agradat el recorregut; al contrari, l’he gaudit moltíssim, cada minut i amb molta intensitat, però és veritat que hi ha unes edats per a tot. I ara ho hauria allargat més. Voltes, veus, absorbeixes i t’hi poses... Però a mi em va semblar que era aquell moment o mai. L’únic motor

d'aquell projecte va ser la il·lusió, la ingenuïtat, la imaginació...

Per què es defineix com a ingènua?

Perquè ho soc. A mi em diu ara: “Mira, mira, allà hi ha una vaca que vola i dic: ‘A on?’”

És un defecte o una virtut?

No hi ha defectes i virtuts. Tot té dues cares. I la ingenuïtat és meravellosa perquè et fa ser una persona sense gaire malícia. Em sembla que això també és bo; una persona que gaudeix francament, que plora francament... Però alhora no veus a venir els cops. I això et fa ser una persona molt vulnerable.

És aquesta ingenuïtat la que la va portar a assumir un compromís polític?

No. Això no ho considero una ingenuïtat, ho considero un amor infinit, una estima pel meu país i la meua gent.

I no se'n penedeix.

Gens. Al contrari. Em sembla que tots, si formem part d'aquesta societat, hem de prendre un compromís polític. El que passa és que alguns tenim aquest moment en què els partits o els moviments consideren que ets una persona clau i per tant t'hi fan formar part visualment, però tots prenem unes decisions que afecten el nostre entorn, la nostra societat i el nostre país, i aquestes decisions en cap cas poden ser ingènues. Han de ser responsables i compromeses.

Un dels seus compromisos ha estat la lluita contra el malbaratament alimentari.

Sí, perquè és un desori total. Jo hi vaig entrar una mica de casualitat, perquè no coneixia la magnitud de la tragèdia. Va venir una persona que tenia un projecte de lluita contra el malbaratament i m'hi va implicar. I a mida que hi vaig anar entrant em vaig anar indignant. Però el malbaratament és només la punta de l'iceberg.

Què vol dir?

El problema és un sistema que ens pot desmuntar tot el sector primari i que té una causa noble. Des que habitem en aquest planeta tenim un desig que és aconseguir menjar, sempre i per a tothom. I aquest anhel ha desembocat en un desori del sistema perquè hem creat l'agricultura i la ramaderia intensiva en llocs fèrtils i d'una manera noble hem empobrit aquests espais fèrtils...

Com?

Fixi's que els països més fèrtils són els més pobres. Amèrica del Sud, parts d'Àsia... Són països que tenen una producció alimentària estratosfèrica, però la gent que hi viu són els més empobrits. Perquè aquest menjar no és per a ells, és per alimentar-nos a nosaltres, els que poden pagar-ho.

Expliqui'm.

La sostenibilitat alimentària, tant mediambiental, com social, econòmica i també ètica es basa en la proximitat, a tornar la sobirania alimentària als pobles. Sigui el nostre poble, que tenim la capacitat de poder importar tot el que necessitem, sigui als pobles exportadors que han tingut una redistribució de les terres no equitativa i que ha fet que s'empobreixi la població autòctona perquè els seus mercats no són locals. No produeixen per abastir el mercat local sinó per abastir el mercat sobreabastit que som nosaltres.

Caldria frenar la importació d'aliments?

No, la importació i exportació és molt important per arreu del món. El que passa és que l'hem de racionalitzar. No té cap sentit que nosaltres siguem productors d'un producte que importem i l'hàgim d'acabar exportant per donar-li valor. Això és una cosa. L'altra és que nosaltres considerem una alimentació sostenible l'alimentació ecològica, però d'uns productes ecològics que venen de l'altra punta del món. Considerem saludable una alimentació basada en una torrada amb alvocat per esmorzar, una amanida d'alvocat per dinar, un suc verd d'alvocat per berenar i un guacamole per sopar... Això passa. Llavors aquest alvocat és absolutament poc saludable per al planeta, però no només des del punt de vista mediambiental. També socialment i econòmicament.

“El sector de la restauració està canviant. Cal que treballem d'aquesta manera tan poc conciliadora familiarment i socialment?”

Per què?

Perquè no estàs optant per una alimentació sostenible, saludable i econòmicament enfortidora com seria menjar formatge fet al Pirineu. Si empobreixes l'economia local, crees desequilibri territorial perquè no dones feina a les persones que viuen al Pirineu o al Prepirineu o fora de l'àrea metropolitana. Estàs provocant un abandonament de les terres, de les zones rurals i alhora què estàs provocant allà? Allà estàs provocant màfies a Mèxic. El preu de l'alvocat de compra és 1 euro i el preu de l'alvocat de venda als Estats Units és 9 euros. La rendibilitat que això genera és tan bèstia que els petits productors d'alvocats estan extorsionats per les màfies. Perquè és més rendible que la droga. Perquè la droga és perillosa i l'alvocat és legal...

El panorama que m'explica és preocupant. Però què pot fer el consumidor? Perquè comprar de quilòmetre zero no sempre és possible.

El consumidor i l'administració són com els dos pans d'un entrepà. La part superior és l'administració, que té la responsabilitat. I el pa de sota és el consumidor, que té un poder incalculable perquè el mercat només escolta el consumidor. La demanda insistent de molts ha fet omplir d'alvocats el mercat, però per què no hi ha ocres al mercat? Vostè coneix l'ocra?

No.

Doncs no hi ha ocres al mercat perquè al consumidor no li interessa, però és un vegetal asiàtic de gran consum. Si vostè va al Raval hi ha ocres a totes les botigues. Llavors, l'administració té dues responsabilitats fonamentals. Una és crear lleis que afavoreixin les bones pràctiques i penalitzin les dolentes i l'altra conscienciar i fer campanyes de sensibilització. Penalitzar si llencem, si importem producte local... I al mig hi ha el sistema alimentari, que a mida que aquest entrepà és cada vegada més fort va canviant.

Vostè forma part d'aquest sistema alimentari.

Els restauradors, com tota la cadena de valor alimentària, tenim una responsabilitat enorme. Hem d'actuar bé a les nostres cuines, el sistema de treball ha de ser sostenible mediambientalment. Treballem molt directament amb el client i se'ls pot ajudar que les seves pràctiques siguin més sostenibles sense marejar-los o sermonejar-los. Per exemple, nosaltres tenim tots els plats amb tres talles. Això ens provoca moltes incomoditats, però t'estalvies llençar. I hem fet molta cultura d'aprofitament. Jo he crescut estimant el gènere i a casa no es llençava.

I ara ha canviat?

Va arribar un moment que hi va haver un canvi de paradigma. Recordo un congrés en què un cuiner molt reputat deia: “Hem d'aprendre a llençar.” Perquè vam passar de la cuina ètica a la cuina estètica.

Què es la cuina estètica?

És aquella que la síndria havia de ser quadrada, la tonyina rectangular i la patata rodona. I amb el que sobrava, doncs... I que li vam començar a dir al client com... “No, aquí a casa les croquetes no són d'aprofitament, nosaltres coem tot un pollastre per les seves croquetes, les nostres són de primera...” I vam anar generant el desprestigi de l'aprofitament. El que ens honora és valorar el llegat de totes les

generacions prèvies. I no carregar-nos-el. Aquest llegat té molt valor perquè és un llegat coherent amb el territori. L'evolució és important, però la negació és de necis.

La innovació a la cuina té uns límits, doncs?

És necessària perquè si no estariem menjant naps i cols i estariem encara només amb el morter, no tindriem uns fogons, una batedora... El que passa és que ens enlluernem amb aquell que triomfa perquè ha portat un mango o fa una amanida de mango i nosaltres volem fer el mango igual. La influència dels èxits sobre la nostra persona, en comptes d'emprar-la de manera adequada, i adaptada al territori, ens obnubila.

És cert que les generacions joves mengen pitjor?

Els joves actuals tenen menys oportunitats de conèixer la diversitat alimentària del nostre territori perquè viuen, molts, a l'àrea metropolitana i, per tant, no veuen el procés de producció. Tenen un desconeixement del procés culinari també perquè a les cases s'hi cuina menys. Llavors són uns joves amb menys coneixement que intenten compensar el desconeixement del producte i procés productiu i culinari cercant coneixement en altres llocs que potser no són propers a la nostra realitat. Per tant, mengen diferent i em sembla que no mengen adequat al territori perquè tenen una visió més global.

Ha anat a algun menjador de menjar ràpid?

Clar, moltes vegades... D'entrada tinc dos fills que m'ho reclamaven i li he de dir que alguna molt bona amanida he menjat en aquests restaurants. No els defenso ni els vull, però m'interessa molt el seu sistema de treball i els seus processos. I malauradament li he de dir una cosa referent al sector de la restauració. Està canviant. Hi ha un rum-rum entre els professionals que ho estem dient individualment. S'està acabant la restauració com la coneixem.

Em deixa una mica parat.

Si vol l'hi desenvolupo, però no són dos minuts...

Endavant.

És conseqüència del confinament per la covid. Hi ha una reflexió de les persones que treballen en el sector que estàvem en una inèrcia i al parer van reflexionar i van dir. Cal que treballem d'aquesta manera tan poc conciliadora familiarment i socialment? Amb aquests horaris infames que l'hostaleria sempre ha tingut, amb aquests sous molt revisables. Puc pensar un sector que em faciliti una altra manera de viure. Ara que he parat he vist que hi ha una altra manera de viure. I que estar amb els fills i amb els amics és agradable. Llavors, qui mantindrà aquest personal del sector seran els que no poden triar. El talent està buscant alternatives o establiments que siguin curosos amb ells i tot aquell segment que no està format continuarà treballant perquè no té alternativa. Però alerta que potser que algun dia també busquen cadenes que els garanteixin les hores, convenis... En segon lloc, hi ha una inflació bestial que pot arribar a un 12% i que està afectant moltíssim les matèries primeres.

I això com farà canviar el sector?

El meu tipus de restaurant en el qual tu, client, t'asseus i demanes un cafè i algú porta corrents el cafè; demanes un pollastre i algú a la cuina es posa a fer el teu pollastre, s'ha acabat al preu actual. Quedaran les elits, que són restaurants que si tu vols demanar un cafè i que te'l portin, te'l portaran, però pagaràs 300 euros o 100 euros... Quedaran les cadenes, que garantiran uns convenis laborals d'horari seguit i estaran en els millors llocs on hi ha gran flux de clients, centres comercials o llocs molt privilegiats; quedaran els bars de població immigrada que no tenen alternativa... I la restauració com la nostra continuarà als preus que està, però no hi podràs anar els caps de setmana ni a les nits. Canviaran els horaris. O sigui, hi haurà luxe, vull dir, pagar el talent o el producte o que t'ho facin al moment. Això ho pagaràs. Vagi al Regne Unit, als Estats Units. No hi ha restaurants independents a preu popular. Tot són cadenes. Aquest és el meu vaticini. I no és pessimista, és realista.

OPINIÓ

Eduard Roure

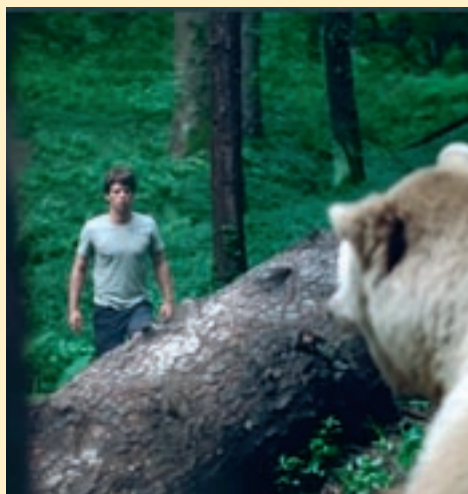
BADLANDS

L'anunci guapo

Com que de l'anunci d'Ensenyament sobre l'avançament de l'inici de curs ja se n'han dit de tots colors, miraré de centrar la meua malvolença en un altre anunci. Res d'institucional, val a dir, de tota una altra mena; l'anunci *comme il faut*, destinat a la promoció d'una marca: la cervesa que destapa les essències de l'edèn mediterrani.

He reconegut manta vegades el mèrit dels bons anuncis, quan el bon gust en la idea i l'execució disculpa el prosaïc interès comercial. Aquests de la cervesa bé que s'hi inscrivien, en l'excel·lència de tot plegat; si no, no es trobaria mig país esperant l'anunci amb candeletes tan bon punt s'insinua l'estiu al calendari. Però potser ja n'estem fent un gra massa.

A veure, que està molt bé tota aquesta filosofia epidèrmica de fugir del constranyiment de la quotidianitat, viure el moment i retrobar-se amb un mateix, el plaer auster i anacoreta de les coses senzilles, el clixé *new age* del retorn a la natura. El problema és que ens el sabem tant de memòria que ja no podem evitar sentir els grinyols del muntatge. Ves a gaudir de l'estiu, xiquet, que el forn de pa que regentes t'espera al setembre amb les factures pendents; econòmicament, la reentrada laboral se't farà costeruda –reentrada quimèrica, perquè reincorpo-

Està molt bé aquesta filosofia de fugir de la quotidianitat, però ja no podem evitar sentir els grinyols del muntatge

rar-se implica haver sortit prèviament, i aquest jove net té pinta d'autònom sofert, d'aquells que no s'aventuren a somiar en vacances gaire folgades. Reforço el meu vaticini pessimista quan penso en la inversió que t'ha suposat la compra o

manteniment d'una bicicleta tan guapa, que t'ha de garantir no deixar-te tirat en algun dels múltiples camins que recorres de la fotogènica Catalunya.

Digueu-me derrotista. Potser es tracta només del peu amb què m'he aixecat avui, i demà tornaran a embadalir-me les postals en moviment de la cervesa nostrada. Prefereixo que m'enganyin, que així m'estalvio l'amargor, però no soc jo qui tria, sinó la capriciosa química de l'humor. Avui veig per força que les persones i paisatges que poblen l'espai són massa guapos. També: que l'excusa conjuntural de fugir i expandir-se, propiciada per la pandèmia, serà rellevada per alguna variant l'any que ve, de cara a fer atractiu el producte, de la mateixa manera que l'any passat ja ens van pretendre colar la suposada consciència ecologista amb el rotllo aquell de la posidònia. Que si vull ser ecologista hauria de començar per eliminar les llaunes de cervesa, i si vull esdevenir el bon salvatge no puc carregar botelles a les alforges de la bici.

Ah, i ningú s'ho creu, que et deixes el mòbil a casa abans d'emprendre l'arcàdica odissea. Que un periple tan fotogènic com el que et casques resulta massa temptador per no instagramejar-lo a cada pas i fer-ne humana ostentació, pròpia del nou mil·lenni digital.

Carles Duarte

Mudança endins

Cèlia Sánchez-Mústich és una de les escriptores més completes i singulars de la literatura actual. Ha excel·lit tant en vers com en narrativa de ficció i en prosa de no-ficció. *Mudança endins* (2022) és el seu volum més recent de poesia, una obra de dol per la mort de la seva mare que va gestar-se durant una estada a la Casa de l'Artista de la Sénia i que podem vincular amb un altre dels seus darrers llibres, *Els vells, aquella nosa* (2020). Al seu epíleg de *Mudança endins*, que duu per títol "Ella m'inspirava", Jaume C. Pons Alorda es refereix així a Cèlia Sánchez-Mústich: "La seva és una de les veus més originals, entranyables, poderoses i rabents que tenim en la poesia catalana." És sens dubte una autora amb una mirada personal sobre la condició humana, fruit de la confluència, d'una banda, d'una profunda compassió, que es nodreix de tendresa i de solidaritat autèntiques, i, de l'altra, d'una consideració crítica sobre els nostres valors i els nostres comportaments, que l'empeny a recolzar-se en una certa forma d'humor, que mitiga el dolor. En definitiva, un humanisme lúcida d'un inequívoc i exigent compromís ètic i cívica, que es

projecta en tota la seva creació literària, amb independència del gènere pel qual opti en cada cas.

L'eix de *Mudança endins* és el lligam fundacional de Cèlia Sánchez-Mústich amb la seva mare i la complicitat que la nostra autora ha bastit amb el seu company, el músic, artista i escriptor Florenci Salesas. La nostra poeta no es

L'humanisme lúcida de Cèlia Sánchez-Mústich es projecta en tota la seva creació literària

planteja en cap cas desentendre's del deteriorament de la salut de la seva mare, perquè interpreta que el guió de la vida també passa per afrontar situacions que fan trontollar la manera de concebre la nostra existència i la nostra quotidianitat.

Els poemes de *Mudança endins* en constitueixen un impressionant reflex

literari, perquè no són la mera expressió directa d'uns sentiments o d'uns pensaments abstractes, sinó que Cèlia Sánchez-Mústich s'hi ajuda de fets, d'històries que ens remeten a una realitat concreta i propera damunt la qual enlaira davant nostre poemes que, en parlar d'ella, ho fan també de nosaltres. Sánchez-Mústich, que ens recorda que és filla única ("I si ser filla única, la teva filla única, / fos alguna cosa més que no tenir germans?"), escriu: "L'habitació té els teus ulls, / les vint-i-quatre hores." I fa de la paraula un recer i de la ironia un gest de combat contra la desesperança: "Què en saps tu, de les rialles, / del torrent on s'originen, / de l'embat que les empeny als llavis, / de com es fan amigues del dolor / perquè el dolor no rigui l'últim." Acompanyar algú davant del declivi final i de la mort obre uns altres ulls dins la nostra ment i inaugura en nosaltres una manera diferent de sentir l'altre. Cèlia Sánchez-Mústich ens diu: "Ja podia considerar-me'n mestra, / en l'art de veure-la morir." *Mudança endins* ens duu al cor de la pèrdua i l'absència: "L'he anada a veure al banc / on ella seia quan duia flors a la seva mare."

OPINIÓ

Josep Burgaya

DES DE FORA

Gent sense sostre

Una associació que treballa per ajudar i atendre la gent que viu al carrer acaba de fer un cens complet a Barcelona. Ens parlen de 1.231 persones. Moltes, massa. Més de mil històries i de vides que no tenen les condicions per dir-ne així. Diuen que s’ha doblat la xifra dels que hi havia abans de la crisi del 2008. La ciutat *turistificada* i emblema de la modernitat conviu sense massa problemes amb aquest drama, amb aquesta falta total de respecte, consideració i dignitat que implica que algú no disposi d’un sostre mínim en què desenvolupar una existència decent. No hi ha projecte vital, perspectives de futur per a la gent condemnada a viure al ras. El problema és que ens hem acostumat massa a conviure amb aquesta realitat. Quan ens els creuem, mirem cap a una altra banda per no tenir mala consciència i perquè no es vegi ferida la nostra extrema sensibilitat. La seva condició de total exclusió ens interpel·la i més val ignorar-los. Pateixen l’extrema calor de l’estiu, les nits fredes de l’hivern, la falta d’higiene, l’escassa alimentació, la malaltia i, que és molt pitjor, la nostra indiferència i la condemna a una solitud absoluta mentre han de sobreposar-se als seus fantasmes. A hores d’ara, ja no compten ni amb els caixers automàtics de les oficines bancàries, tota vegada que les institucions financeres s’han anat tornant invisibles als nostres carrers. No hi ha demostració de fracàs més gran de la nostra societat, de la capacitat de generar formes d’exclusió múltiples fins a l’extrem d’acceptar la normalitat de persones abandonades a la seva sort al portal de casa o bé al costat dels contenidors d’escombraries. Certament hi ha entitats que s’esforcen

a pal·liar la situació d’aquesta gent i, probablement, seria massa simple i injust acusar els ajuntaments i la resta d’administracions de deixadesa o bé d’inacció. Els serveis socials em consta que, on més on menys, fan esforços i habiliten albergs, menjadors i zones d’acollida on cobrir un mínim les seves necessitats. Resulta obvi, però, que no n’hi ha prou. Una evidència més de les limitacions de la nostra civilització i de la trituratora de possibilitats de vida plena en què s’ha convertit el nostre sistema econòmic i social.

Una societat que confon la llibertat amb l’individualisme i la competitivitat exagerada és nociva i malalta

No és un tema especialment barceloní. A totes les nostres ciutats hi ha una quota d’aquesta exclusió màxima. A Espanya es calculen en més de 40.000 les persones que estan en aquesta condició. A Europa, més enllà de migrants i refugiats, són diversos milions. Al ric barri de Manhattan te’ls pots trobar a cada cantonada. Certament el tema és complex i les causes de tanta gent en aquesta situació són molt variades i no totes derivades directament de l’exclusió econòmica. Problemes d’alcoholisme i altres addiccions conviuen amb quadres de malalties mentals molt diverses. També és cert que, en el seu estat, molts d’ells es neguen a rebre

auxili o acudir a menjadors o dormitoris socials. Però tot i ser un tema amb arrels molt estructurals i que cal preservar els drets personals de tots ells, moralment no es pot acceptar. L’abandó i la misèria extrema és alguna cosa que no hauria de ser possible en aquesta part del món on ens sobra de tot. No parlo de ser més compassius, cosa que de fet no estaria gens malament, ni d’impregnar-nos d’una mena de *bonisme* lligat a la caritat cristiana, ni tampoc d’evitar el caràcter antiestètic, la pèrdua de glamur que a una ciutat de disseny li dona gent dormint embolicada amb cartrons que ens recorden que més enllà del nostre benestar, l’auto-satisfacció i el nostre narcisisme, hi ha altres vides menys fàcils al nostre entorn. Una sola persona abandonada a la seva sort, per la raó que sigui, ens hauria d’increpar i hauríem de trobar-ho intolerable i inacceptable. Ens hauríem de rebel·lar. No val aquí el discurs de la llibertat personal o bé el romanticisme malentès dels *clochards* de París. Una societat que confon la llibertat amb l’individualisme i la competitivitat exagerada resulta una col·lectivitat nociva, ineficient i malalta. Juguem que uns pocs guanyadors s’ho emportin tot: el reconeixement, la glòria i els diners. A partir d’aquí només hi ha una gradació en escala de perdedors –encara que molts no en són conscients– ocupant els diversos nivells que van incorporant dosis majors d’exclusions, frustracions i formes d’humiliació. Hi ha al final un darrer esclavó que, de tan precari, ni tan sols ens adonem que el trepitgem quan caminem per la vorera. Fracàs.

Susanna Barquin

DE ROSSEGONS

USA ‘Daddy’

Coldplay va incloure en l’àlbum *Everyday Life* una cançó, “Daddy”, de tendresa trencadora, perquè cau el cor a trossos de sentir-la. Posa veu i melodia als nens i nenes que, per qualsevol de les raons que puguem imaginar, són lluny del pare. Quan els van preguntar insistentment sobre la cançó, van explicar que coneixen gent que ho han passat malament perquè el pare no és a prop, sigui perquè passa molt de temps fora o perquè desapareix.

Una de les raons d’aquesta desaparició del pare que van inspirar en part la cançó va ser la descoberta que van fer del complex industrial que representa el sistema penitenciari dels Estats Units, que compta, a més, amb lleis i normes que acaben per privar els nens i nenes dels pares. Coldplay és una banda britànica, però “Daddy” té al cap pares de molts orígens, i també, probablement sobre-tot, els pares nord-americans.

Segurament per això vaig pensar en aquesta cançó quan vaig llegir la història d’un negoci que va néixer a Nova York, als Estats Units, que es diu Rent-a-Dad (lloga un pare). Els serveis que ofereix Rent-a-Dad, diuen, són els que normalment faria un pare. Encara no m’he recuperat de la sorpresa en veure el portafolis. Diuen que munten mobles i donen un cop de mà en decoració, que ajuden a negociar un préstec de cotxe, un lloguer d’apartament, o la compra d’una casa; també diuen que ajuden en algun problema amb una pàgina web, amb formularis o gràfics, o si et cal un cop de mà per organitzar una reunió o un esdeveniment. Sembla que estan disposats a ampliar negoci, perquè al web esmenten la possibilitat d’un servei Rent-a-Mom (llogar una mare). Em pregunto què fa la mare en aquesta empremta, potser canviar bolquers, rentar els

plats o programar la rentadora?

Calla, que igual és per llogar el ventre, em dic a mi mateixa. Molt lluny, en tot cas, per bé o per mal, dels negocis japonesos dedicats a llogar familiars, amics o companys de feina. *Family Romance, LLC*, pel·lícula dirigida per Werner Herzog, està basada en un d’aquests negocis, i explica la història d’un actor contractat per fingir que és el pare d’una nena que no en té perquè el seu, el de veritat, va desaparèixer quan era petita. Pel·lícula a banda, sembla que al Japó és habitual llogar actors perquè acompanyin persones a una boda o a un esdeveniment social, però també per representar papers a llarg termini: paquets d’esposa i filla, companyia de lloguer per petar la xerrada de tant en tant i d’altres que sobten.

Jo, que truco a un lampista per penjar una làmpada o un quadre, em pregunto quant de temps més podré seguir amb la ficció de tenir una vida tradicional, amb amics que ho són sense cobrar, i companys de feina que ho són de veritat, que també cobren, però no els pago jo.

LLIBRES

CRÍTICA LITERÀRIA

Arantxa Bea

L'infant que
fuió de la
foscor

Quan algú acusava Ray Bradbury (Waukegan, Illinois, 1920 - Los Angeles, Califòrnia, 2012) d'excessivament sentimental, l'escriptor adduïa que ell ensenyava la gent a plorar: en les seues obres, com *Les cròniques marcianes*, *Les pomes daurades al sol* o *L'home il·lustrat*, hi ha el malson i, de vegades, la crueltat, però sobretot la tristesa. Alguna cosa d'aquest sentiment impregna també *Encendre la nit*, un poema narratiu que conta la història d'un infant solitari que fuig de l'obscuritat i que, quan cau la nit, s'envolta de tota mena de llums: "La seva era l'única habitació / il·luminada de tota la contrada." Aquesta fòbia impedeix al nen jugar amb altres infants les nits d'estiu. De sobte, el visita Fosca, una figura estranya que li mostra tot allò que amaga la nit: els grills, les granotes, les estrelles, la lluna... i convenç el xiquet que quan apaga els llums

en realitat el que fa és encendre la nit.

Les il·lustracions de Carolina T. Godina, en què predominen les gammes de grisos i blaus –en contraposició als tons càlids dels llums que envolten el protagonista en algunes escenes–, incorporen algun element no esmentat al text, com el gat o altres bestioles que habiten discretament la nit. No deu haver estat fàcil representar gràficament Fosca, un ésser fantàstic amb un punt tenebrós; encara que ensenya al nen a apreciar

la nit, el cert és que recorda la mort: "Tenia els cabells foscos / i els ulls foscos, / i portava un vestit fosc / i sabates fosques." És, probablement, una interpretació agosarada, perquè la lectura més immediata del poema parla de soledat, de por i, tal volta, de superació. Però és que els lectors agraiïen a Bradbury les formes que tenia d'aproximar-se a la mort.

ENCENDRE LA NIT

Autor: Ray Bradbury

Il·lustracions: Carolina T. Godina

Editorial: Obrador

Lloc i any d'edició: Barcelona, 2021

Nombre de pàgines: 32

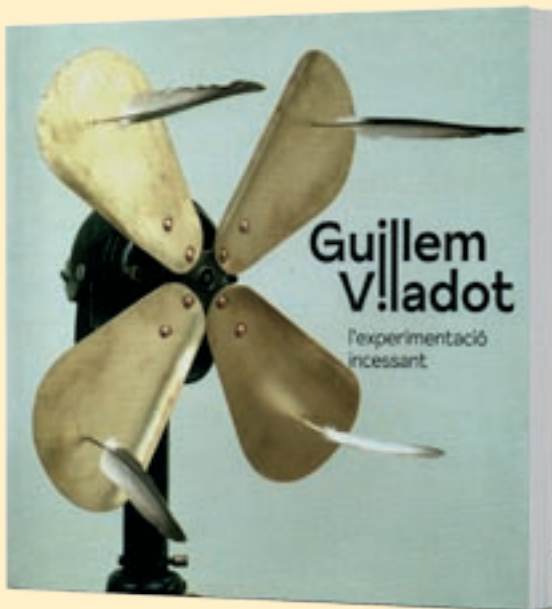
Teresa Costa-Gramunt

Viladot
experimental

En l'exposició "Guillem Viladot, l'experimentació incessant", comissariada pel director de *Lo Pardo*, Pau Minguet, i que es pot veure als Espais Volart, de la Fundació Vila Casas, de Barcelona, queda ben palès que el temperament artístic de Guillem Viladot, el seu talent creatiu i el seu instint per la recerca de noves formes volen tan alt en el camp de la literatura com en el camp de la plàstica. La mostra s'emmarca en la commemoració del centenari de naixement de Guillem Viladot (Agramunt, 1922 - Barcelona, 1999).

Són visibles, perceptibles, els vasos comunicants que hi ha entre l'obra plàstica i l'obra literària de Guillem Viladot. En la seva faceta de creador plàstic Viladot actua com un gran transformista dels objectes trobats, els treu del seu context i els situa en un altre pla que els converteix en artefactes de lectura aquí conceptual allà simbòlica, de la mateixa manera que actua en la confecció de la seva literatura en vers i en prosa: falcada en una prodigiosa memòria imaginativa, Viladot se serveix sovint del llenguatge oníric i surrealista en el qual tot és possible.

L'experimentació plàstica incessant i desbordant

de creativitat –Viladot era un home enèrgic i hiperactiu– es visualitza molt bé a l'exposició "Guillem Viladot, l'experimentació incessant". La mostra comprèn diverses sèries realitzades amb la imaginació iconogràfica que anirà distingint l'inventiva viladotiana. Amb encert per la correspondència a ulls vidents que hi ha entre l'obra literària i l'obra plàstica de Guillem Viladot, en el recorregut de la mostra es troben exposats també els seus llibres publicats amb l'objectiu que s'incorporen visualment al conjunt de l'exposició. Així, a la vista del conjunt d'obres d'aquesta exposició tan

interessant pel seu valor estètic com necessària pel valor humanístic d'un creatiu extraordinari provinent de la perifèria de Ponent, podem afirmar que Viladot es revela al públic i a la crítica com un creador d'una gramàtica plàstica i conceptual singulars.

Amb bon criteri s'ha editat un catàleg que donarà fe de la mostra "Guillem Viladot, l'experimentació incessant". Les exposicions no deixen de ser una *performance* més o menys efímera (la mostra es podrà visitar fins al 2 d'octubre de 2022), la lletra escrita i publicada queda.

GUILLEM VILADOT,
L'EXPERIMENTACIÓ INCESSANT

Autors: AADD

Obres: Guillem Viladot

Editorial: Fundació Vila Casas

Lloc i any d'edició: Barcelona, 2022

Nombre de pàgines: 120

NOVETATS EDITORIALS

‘Breu enciclopèdia del crim’
Damià del Clot / Pagès Ed.

La novel·la negra ha estat sempre un dels *hits* de l'estiu. Aquí tenim una bona proposta, finalista del Premi Ferran Canyameres de 2021. El protagonista, en Flix, és l'estrany, el perdedor... el perfil d'un assassí. Escriu les seves reflexions, dibuixa perfils de criminals mítics, perfila un camí que el porta... on? Potser en la seva vida res no és el que sembla.

‘Neverwhere. Sota Londres’
Neil Gaiman. Obscura Ed.

I més negror, tot i que ara en un registre tirant cap al gènere fantàstic. Un jove d'èxit socorre una noia que troba ferida, a la nit, en un carrer de Londres. Al cap de poques hores, el seu món s'ha ensorrat: els propers no els reconeixen, al seu pis hi viu altra gent... i és que la noia venia d'un Londres soterrani al qual ell ara ha passat a pertànyer.

‘El bon soldat’
Fort Madox Ford
Ed de 1984

L'autor d'aquesta novel·la, que va viure a cavall dels segles XIX i XX, és considerat un dels pares de la literatura anglesa moderna. I el to d'aquesta novel·la és plenament modern: als seus llibres hi ha l'angoixa, el relativisme, la decadència –moral i física– o la sexualitat que eren tabús l'any 1915, quan va sortir publicada.

‘Tot el que el cor s'estima’ A. Colomines
Leonard Muntaner Ed.

“Un dels intel·lectuals amb el cap més ben moblat del país.” Així és com defineix el filòsof Xavier Antich, president d'Òmnium, l'historiador Agustí Colomines, autor d'aquest llibre. De fet, neix de les seves notes, no pensades inicialment per ser publicades. Un fet d'actualitat, una dada històrica, porten a d'altres, en un apassionant itinerari.

‘Fet a Catalunya’
Alfred Vilanova
Redbook Ed.

Catalunya és un país que ha fet grans aportacions a la tècnica i la indústria. Des de la farga catalana de Ripoll, pionera en l'obtenció del ferro, fins al primer submarí de Monturiol, passant pels *vapors* de la filatura o els cotxes Hispano Suïza i Pegaso. Aquestes i moltes històries més les recull el llibre que ha fet l'enginyer Alfred Vilanova.

GEOGRAFIA LITERÀRIA

Llorenç Soldevila

Museu Albéniz

“ S. D. Isac Albeniz
Sitges. 16 si fa o ma fa.

Estimat amic: en nom d'això que en diuen el modernisme, en nom de les tres classes del vapor, en nom de la classe honorada i laboriosa, en nom de l'Obra, de les hijas de María, del Cabo de Mar, de les autoritzades autoritats i sobretot del Gran Neu-lè de l'Art, els que en fem de l'ofici, en vista i documents de que no tens un bon passament de salut, i en vista també, que el Rossinyol que també firmarà, té una nafra a la cama com un rebostet ple de desfiles, de resultats d'una mala punxada d'un suc molt apetitós i de mal pair, que en diuen Morfina, i que n'haurien de dir Morfotre; en vista de que no pot venir a veure't, i ell i tots nosaltres, tenim unes ganes d'abraçar-te, que si no t'abracem aviat, ens sortirà un desig d'abraçar, que potser algú prendrà mal; en vista de tot això, i molt més, amb un jonoll en terra i part de l'altre, i les dos mans, es [sic] supliquem que encara [que] no puguis, i la salut no te'n valgui de menys, ens facis una visita, a n'aquest desterro de Sol i mar que disfrutem, i que si no véns, ja en comencem a tenir-ne els dallonses plens (...)

Porta doncs pressa a posar-te bo, no t'hi entretenguis amb malaltia i vine. D'aquí uns quants dies és la festa major i en farem de grosses. Entre altres, posarem la primera gaveta de morter i barreja a n'el monument d'un tal Greco, pintor de molta anomenada, que es cuidarà de fer-lo tornar de pedra un altres [sic] dels que més avallat. Tombant a mà dreta, trobaràs la firma. D'això de focs artificials en tirem més que un foc no en cremaria; potser fins pegarem foc a n'alguna barraca de consums per fer més broma, i en quant a saraus, si encara ballessis, hi haurà un maig entre dos casinos, a veure què rebrantarà més concurrència i parròquia.

Però si véns, tu seràs la festa major. Amb això «Apa». Agafa el tren que ell ja sap el camí.

Saludos i records a la teva simpàtica família. Santiago Rusiñol, Josep Reynés, M. Utrillo, A. Mas i Fontdevila. En Morera, que també és dels [del] complot d'aquesta carta, no pot firmar perquè és a Tarragona a guanyar un diploma, que ja se'l podrà posar a l'any. ”

Santiago Rusiñol

AUTOR

Santiago Rusiñol
(1861-1931)

OBRA

‘Santiago Rusiñol
Catàleg’
Diputació de
Barcelona, 1931

INDRET

Museu Isaac Albéniz

MUNICIPI

Camprodon

COMARCA

Ripollès

Isaac Albéniz va néixer l'any 1860 a Camprodon. Va rebre de la seva germana les primeres lliçons de piano. El seu primer concert públic va ser quan tan sols tenia 4 anys. El museu, inaugurat el 24 d'abril de 1999, va estar tancat uns anys i dissabte passat va tornar a obrir. Els descendents del compositor hi han contribuït amb mobles, objectes personals, documentació... Ens hi pot servir de lectura una carta de Rusiñol adreçada al músic, convidant-lo amb humor i ironia a la col·locació de la primera pedra del monument al Greco. El fet es va escaure el 24 d'agost de 1897, coincidint amb la festa major de Sitges. Així doncs, aquesta carta podria ser datada uns dies abans.

6è CONCURS NARRATIVA CURTA LA GRALLA

DE LA SAVIESA
DEL DIABLE**M. Dolors Puig Fontseca** Bigues i Riells del Fai

Il·lustracions: Maria Peix

Hi havia al poble dos avis veïns: un era l'avi Segimon, home molt devot, i l'altre era l'avi de Can Pollancre, que, totalment al contrari, no ho era gens, de devot, a jutjar pels renecs que engegava a tort i a dret. Ambdós eres vidus. Els fills ja s'havien casat i vivien no gaire lluny.

No passava dia que l'avi Segimon s'escandalitzés quan sentia parlar el seu veí. Tot eren “mecagun aquí...”, “mecagun allà...”. Improperis i paraules malsonants llançades contra altres veïns del poble, persones de bé que certament no ho mereixien. Altres vegades era alguna dona la que rebia floretes no precisament gentils. Si es trobava padrines que corrien cap a missa, vestides de negre i amb els caps coberts amb mantellines, deia ben alt, perquè el sentissin: “Quina pedregada de velles!” I reia, ben fort, mentre que la resta de vilatans no deixaven de sentir vergonya aliena. I això encara ho podia suportar l'avi Segimon; el que no podia sentir eren els pecats contra Déu Nostre Senyor, la seva Santa Mare i algun sant que li venia a la memòria. Els renecs de l'avi de Can Pollancre se li ficaven al cap i els sentia ressonar en el seu cervell una i altra vegada, com en un malson, mentre que l'altre, amb la consciència ben tranquil·la, seguia feinejant per l'hort com si res. Els horts d'ambdues cases tocaven paret per paret. A l'avi Segimon li agradava, cap al tard, sortir a regar els enciams, petar algun tomàquet i arrencar una ceba tendra per sopar. Li era un moment de repòs després d'una llarga i dura jornada al camp. L'hortet era petit i endreçat. Hi corria una brisa lleu. A ponent el cel s'anava enrogint, mentre que a llevant començava a sortir alguna estrella. Aus nocturnes trencaven el silenci. Ratpenats caçaven mosquits i cargols llauraven per la tanca, revifats per la frescor del moment, deixant un camí daurat rere seu. Era un lloc on s'hi trobava bé. Però si el seu veí també era a l'altra banda de la tanca, tot l'encís del moment desapareixia i el bon home s'afanyava a entrar a casa, per no sentir-lo, i tancava portes i finestres.

L'avi de Can Pollancre conreava precisament una terra propietat del seu veí, als afores del poble. Era un terreny amb un fort pendent i per treure'n profit calia aplanar-lo, fent parets de pedra seca, amb les mateixes pedres que hi havia al sòl, per assegurar els marges i aconseguir uns camps llargs i escanyolits, que gairebé no valien l'esforç esmerçat, però era l'única manera de disposar de més terreny fèrtil, en una lluita constant contra la natura, que reclama el que és seu, si se li dona l'esquena. Anys enrere, quan l'avi Segimon encara feia barretines, tot el pujol era un bosc. Va ser el seu avi qui va talar arbres, va aplanar les feixes i es va deixar l'esquena traginant pedres i rocs per aixecar les parets, seguint una arquitectura atàvica, rude i simple. Després el pare hi va plantar vinya. Quins dolços records... es veia a ell mateix, quan era un nin, corrent davant la mare, quan portaven el cistell amb el berenar... i passaven la tarda al tros, menjant pa i raïm i bevent aigua fresca del cànir.

Un dia que l'avi de Can Pollancre es trobava fent aquest ingrata feina, perquè s'havia esllavissat una de les parets de la feixa més bona i calia reparar-la per poder-hi entrar bé amb la mula i l'arada, s'esdevingué que el seu veí va passar per allí, tot i que procurava evitar-lo per estalviar-se una mala estona amb els seus renecs. De poc van servir els seus esforços per apressar el pas i passar de llarg. Quan l'avi de Can Pollancre el va veure, li va fer un xiulet, seguit d'una rastellera de paraulotes. L'avi Segimon no va tenir més remei que aturar-se i apropar-se al seu veí. Un cop es van haver saludat i van haver parlat un xic del temps, molt calorós, que feia, la conversa va anar derivant en la feina de fer marges, de com n'era de desagradable i de desagradida, tot això ja farcit de renecs, i a la fi l'avi de Can Pollancre va exclamar, encès com una flama:

—Em donaria al dimoni si demà veiés aquest pujol ben aplanat!

Què va haver dit! L'avi Segimon gairebé cau de cul de l'ensurt. Es va quedar glaçat, mentre que, per dins, un llampec li travessà l'estómac. Quan el seu veí li va allargar la mà per acomiadar-lo, com solia fer, li va donar la seva com un autòmat, però l'entirà de seguida, com si s'hagués de cremar amb aquell contacte o hagués de ser arrossegat a l'abisme de l'infern. Va poder articular quatre paraules de comiat i se'n va anar, mig trontollant, fugint d'aquell disbarat horripilant que acabava de cometre el seu veí.

Va passar fatal la resta del dia. No va poder sopar res i se'n va anar al llit d'hora. El seu esglai era tan gran que no va poder aclucar ull en tota la nit. Va ser la primera nit de vetlla de la seva vida. Ni quan havia hagut de vetllar un moribund o un familiar mort havia sentit tanta angúnia. Ara es trobava en la vigília d'una sentència a mort, d'una execució... No! Pitjor encara! Era la sentència al foc etern de l'infern. Que llarga se li va fer la nit! Va donar voltes i més voltes al llit, profundament adormit. Mentrestant, a pocs metres de distància, el seu veí dormia plàcidament i tranquil·la.

Quan començava a clarejar es va llevar decidit a posar fi a la seva angoixa. S'havia d'enfrontar amb els fets consumats. Aniria a veure aquella serra que havia vist tota la vida convertida en un pla.

Va sortir de casa gairebé fosc i va enfilar el camí del pujol. El cor li batejava cada vegada més fort. Ja s'hi acostava. Unes passes més i el camí li oferiria aquella visió extraordinària. El camí va fer l'últim revolt i... Quina va ser la seva sorpresa! Ara sí que va haver de seure en un marge, bocabadat. No s'ho podia creure. La serreta, amb els marges de pedres que l'anaven fent cultivable, encara hi era. Tot estava com el dia anterior. Com podia ser això? Ell venia per contemplar un camp pla com el palmell de la mà, i es trobava amb el mateix pujol que durant anys, segles, mil·lennis, es dreçava alterós en aquell indret.

L'evidència que no havia ocorregut res d'extraordinari el va sacsejar més que l'encontre amb l'avi

de Can Pollancre el dia abans. Tota la seva fe, ferma, forta, arrelada des de la tendra infància, se li escolava com aigua entre les mans, se li esfondrava sense remei, com un fràgil castell de cartes o una renglera de fitxes de dòmino. On era el dimoni? És que no existia? Llavors, tampoc no existia Déu? Ell, que hi havia cregut fermament tota la seva vida, ara dubtava, i dubtava molt.

S'havia anat fent clar. Va enfilar el camí de tornada al poble com si tornés d'una desfeta. Trist, abatut, no podia deixar de pensar en les feixes, el diable i el seu veí. No volent turmentar-se més, a mig matí va decidir anar a veure el rector del poble. Diverses vegades va adreçar-se cap a les escales de l'església, i tantes altres va girar cua. Al cap i a la fi, es va decidir a entrar.

El rector estava preparant l'altar juntament amb un altre capellà. No havia pensat que aquella setmana hi havia la Missió, i aquell capellà devia ser el predicador convidat per fer els sermons. Justament estaven col·locant aquella pintura que figurava les ànimes cremant-se a l'infern. Extremitats que intentaven inútilment escapar de les flames, boques obertes i rostres que expressaven un dolor intensíssim, cabells encesos, robes foses a la pell viva. Recordava l'horror que li causaven els sermons d'aquells predicadors amb la visió d'aquella imatge, les figures de la qual semblaven

efectivament cremar-se vives, gràcies a uns ciris estratègicament col·locats dins la foscor del llòbrec edifici. Excepte l'avi de Can Pollancre, que no anava a missa, tots els parroquians acudien puntualment, any rere any, per rebre aquestes prèdiques, l'essència de les quals consistia a fer-los creure, gairebé a crits, que viure en una vall de llàgrimes era bo i merescut. És a dir, culpabilitzar-los, atemorir-los i humiliar-los. Molts venien de masos llunyans i es llevaven a trenc d'alba. Tant era que plogués o fes fred. I encara deixaven almoïna, que no era precisament per als pobres.

No es va veure amb esma de quedar-s'hi. No els podia exposar el cas. Encara amb el mossèn hagués gosat parlar, però el predicador... li feia massa respecte. Va sortir de l'església esperitat, sota la mirada estranyada dels clergues.

De tornada cap a casa es va trobar l'avi Galló, prenent el sol al banc de la plaça. A aquest avi, que l'any anterior havia complert cent anys, se li reconeixia un enteniment i una saviesa molt més gran que a la resta dels seus conciutadans. Decidit! Li explicaria el què, i a veure el Galló què hi deïa. Va beure aigua de la font, es va refrescar cara i clatell i es va asseure al seu costat.

El bon home va escoltar tota la història atentament. Va guardar uns moments de silenci, i amb un somriure a la cara, i després de tustar-li lleugerament l'esquena, va dir al desassossegat amic:

—Tu creus que el dimoni s'ha de fer un tip de penca per aplanar un pujol? No et sembla que la té ben segura l'ànima del de Can Pollancre?

Aquestes paraules van ser com un bàlsam per a l'esperit de l'avi Segimon. Va quedar completament asserenat. És clar! Com no hi havia pensat ell? Mai més dubtaria de Déu. Perdó! Perdó! Perdó! Interiorment, tot tornava a ser al seu lloc. En el seu univers tot estava de nou perfectament ordenat. Quina sort, trobar-se aquest bon home! Gràcies a Déu! Al·leluia!

Va tornar cap a casa xiulant tot el camí. Que n'era de savi el Galló, i que n'era de savi el dimoni... Tot i el temor que li tenia, no podia deixar de sentir-ne admiració, com a testimoni que va ser d'uns fets extraordinaris.

Escolta el 'podcast' dels relats del 6è Concurs de Narrativa Curta La Gralla

Col·laboren:

La Gralla

INSTITUCIÓ PUIG - PORRET
FUNDACIÓ PRIVADA CATALANA

En la propera edició: Carles Rosas Ramos, de Campdevàrol

LLENGUA

EL 9 ETS I UTS

234

LÈXIC

Traducció de topònims (I)

Quan es publica aquest escrit, alguns afortunats potser passen les vacances en algun indret llunyà, tal vegada exòtic. I això ens fa pensar que tot sovint quan parlem en català se senten noms de ciutats o de països que no corresponen al nom o a la fonètica catalana. Qui no ha sentit mai en una conversa **Nueva York*, per exemple?

Totes les llengües tendeixen a adaptar a la seva fonètica i a la seva morfologia les paraules provinents d'altres llengües. I els topònims no en són l'excepció. Tot i així, cal dir que la majoria de topònims no es tradueixen, es mantenen en la llengua original. Tanmateix, n'hi ha una bona colla que tenen una forma tradi-

cional en català i cal respectar-la. Per exemple, hi ha una ciutat del nord d'Itàlia que alguns anomenen **Turín* i en canvi és **Torí** (observeu que en italià no és ni una forma ni l'altra, sinó *Torino*). Tampoc no diem ni **Milán* ni **Milano*, sinó **Milà** (en canvi hi ha un equip de futbol que es diu AC Milan). Pel mateix motiu **París** l'escrivim amb accent, com **Berlín**.

D'altra banda, en català, com en anglès, tenim **Los Angeles** (pronunciat amb la ge de Girona i sense accent gràfic). I de **Mont-real**, del Canadà (**Montréal* en francès), no en pronunciem la te. De França solem traduir **Nice* per **Niça**, **Marseille* per **Marsella** i **Corse* per **Còrsega**, etc.

Us animem a seguir aquesta secció i us convidem a fer-nos arribar consultes i comentaris a través de **vic.ass@cpnl.cat**

Oficines i serveis:
granollers@cpnl.cat
ripolles@cpnl.cat
vic@cpnl.cat

www.cpnl.cat/xarxa/cnlosona/

FORMACIÓ

Montse Corderas Espona - montsecorderas@gmail.com - IG @comunicacioformacio

La importància de l'ordre

Podem definir l'ordre com la disposició de les coses, les persones o els esdeveniments al lloc que els correspon segons un criteri establert.

Alguns autors, com J. A. Alcázar (2001), estableixen que hi ha una sèrie de principis generals que cal tenir en compte sobre l'ordre:

- L'ordre és un valor de l'ésser humà i és la base d'altres valors.
- L'ordre ens serveix d'ajuda a l'hora de disposar de més temps, ser més eficaços, rendir més, aconseguir els objectius que ens proposem, etc.
- L'ordre també ens pot aportar certa tranquil·litat, confiança i seguretat. Així mateix, pot ajudar a disminuir els disgustos i els moments adversos que poden sorgir en el nostre dia a dia. En altres paraules, ens pot ajudar a ser més feliços.

L'ordre és un factor clau per adquirir hàbits d'estudi o de treball, ja que aquest potencia la concentració. Un entorn organitzat fa que no ens distraiguem i que no fem aturades a cada estona. L'estudi, així, transcorre amb més fluïdesa i és més efectiu, fent que fixem i entenguem millor els conceptes i idees a la nostra ment.

Tot i que mantenir un bon ordre té infinitat de beneficis, els més importants i destacables són els següents:

- Augmenta la productivitat. En tenir-ho tot ordenat serem més productius ja que no hurem de perdre el temps a cercar coses i la nostra vista i ment no es dispersaran.
- Augmenta la motivació. Tenir-ho tot ordenat també pot fer que estiguem més motivats.

Sense dubte, ens pot suposar una gran aportació d'energia.

- Augmenta la creativitat. La nostra ment estarà més predisposada a crear i no tindrem tantes distraccions.

- Redueix l'estrès i l'ansietat. Serem menys susceptibles de patir estrès laboral o tenir ansietat.
- Millora la salut. Com a conseqüència de la reducció de l'estrès, l'ansietat o el malestar, l'estat de salut pot millorar.

Recordem que amb ordre no ens referim només a ordenar els aspectes materials, també cal ordenar les tasques, etc. Proveu-ho! Un cop proveu tot el que us aporta l'ordre, no tornareu al desordre!

MÚSICA

EL CLÀSSIC

Jaume Espuny

AL GREEN 'Let's Stay Together' The Right Stuff, 1972

Let's Stay Together és una de les obres majús-cules del soul de tot els temps. I el seu autor, Al Green, un dels grans inqüestionables. A principis dels anys setanta del segle passat va gravar uns quants discos que el van convertir en l'hereu d'Otis Redding, que ja feia uns quants anys que havia mort. Al Green era un gran compositor i posseïdor d'una veu suau, sempre vorejant el falset, que et feia sentir relaxat. En aquest disc, a més, hi ha uns preciosos arranjaments de corda i uns cors de noies enormement seductors. Tot flueix plàcidament, però sempre a ritme de soul. El tema que obre el disc, el mateix "Let's Stay Together", va tenir un èxit enorme a les llistes dels més venuts de tot el món. Però les altres vuit cançons estan a la mateixa alçada. Destaquen "La-La for You", "What Is This Feeling?" i "I've Never Found a Girl". Però a mi em té el cor robat una

meravellosa versió d'una balada dels Bee Gees, "How Can You Mend a Broken Heart?", que es pot sentir a la banda sonora de la pel·lícula *Notting Hill*, aquella comèdia romàntica interpretada per Julia Roberts i Hugh Grant. El disc desborda sensibilitat i sexualitat alhora. Al Green gravaria uns quants discos magistrals més, fins que a mitjans dels setanta, el suïcidi d'una seva amant li va fer replantejar la vida i es va convertir en predicador d'una església, gravant, des de llavors, alguns discos de gòspel.

NOTES

Sis cantants d'Eufòria ja preparen debut en solitari

Els cantants d'Eufòria no paren i aquesta setmana, després d'omplir dos cops el Palau Sant Jordi de Barcelona, ja hi ha hagut novetats. La primera és *Eufòria en concert*, un espectacle que es farà el 7 d'agost el festival Sons el Món de Roses on actuaran Mariona Escoda, Triquell, Llum, Scorpio i Edu. Tots cantaran amb les seves bandes, però també faran alguna col·laboració i estrenaran algun tema propi. Uns dies abans, qui s'haurà estrenat en directe és Pedro da Costa, que aquest mateix dissabte serà a Sant Fruitós de Bages (amb l'osonenc Albert Molist a la bateria). I encara més novetats. De Mariona Escoda –la guanyadora– ja sabem que l'any vinent sortirà un primer disc (té contracte per cinc anys amb Música Global) però qui també s'estrenarà discogràficament és Triquell, que dilluns anunciava que el presentarà en directe en el marc del Guitar-BCN a la Sala Apolo de Barcelona el 13 de maig de 2023 (les entrades ja estan a la venda). Triquell entrarà aviat a l'estudi per enregistrar-hi algunes de les moltes peces que té preparades i les editarà amb el segell independent barceloní Halley Records, responsable de formacions com Oques Grasses, Stay Homas, Suu, Els Catarres, Roba Estesa, Meritxell Neddermann o Lildami. Després de l'estiu, Triquell presentarà la seva primera cançó, que es mourà entre el pop i la música urbana, i que formarà part del seu àlbum de debut.

EL TEST Dani Coromina

Primer instrument que vas tocar? La flauta dolça i l'harmònica. **Primer grup del qual vas formar part.** Duble Buble Orquestra, com a tècnic. **Primer bolo en directe.** Amb la Societat Gastronomicomusical d'Havaneres i Fartaneres. **Primer disc que et vas comprar?** El primer LP, després de molts K7, va ser *The Secret Policeman's Concert*. **Quants discos tens?** Degut a la crisi, pocs. **Salva'n tres.** *The Wall*, de Pink Floyd; *Dioptria*, de Pau Riba; i *Aqualung*, de Jethro Tull. **Grups o músics de capçalera.** Clapton, Pink Floyd, Zappa... **Un concert (com a públic) per recordar.** La Festa del Treball de 1980 a Barcelona amb Rápidos, Rebeldes, Ramones i Mike Oldfield.

NOVETATS DISCOGRÀFIQUES

Jordi Sunyer

XAVIER CARLES
'Jo et dono. Xavier Carles interpreta Léo Ferré'

Al costat de Jacques Brel i Georges Brassens, Léo Ferré és un dels pilars fonamentals de la cançó d'autor francesa. Si encara no el coneixeu, us hi podeu capbussar amb aquest excel·lent disc de Xavier Carles, que ha traduït 15 peces del francès respectant el llenguatge *ferrerià*, ric en imatges oníriques i sorprenents. Els arranjaments de Xavier Batllés –i de Josep M. Duran en dos dels temes– contribueixen a fer que les cançons de Léo Ferré mantinguin tota la seva força original i, al mateix temps, mostrin la seva indiscutible actualitat.

ANDREU VALOR
'Un nou món'

Andreu Valor és un cantautor de Cocentaina, de la comarca valenciana del Comtat, que porta des de 2007 treballant en solitari i editant discos. *Un nou món* és el novè d'una trajectòria que semblava haver fet el cim amb *Insurrecte* (2020), un àlbum que va rebre el guardó Carles Santos de la Música Valenciana com a millor disc de cançó d'autor. Al nou treball, però, fa un pas més i en alguns dels vuit talls del disc fins i tot s'acosta a l'indie sense abandonar, però, el segell que l'ha consolidat com una de les propostes més fermes de la cançó catalana actual.

JANSKY
'Insecta Dance Music'

Arriba el disc del concert inaugural del Mercat de Música Viva de Vic 2021. Un espectacle creat per Laia Malo i Jaume Creus que va deixar amb cara de pomes agres i posats desencaixats sobretot alguns dels polítics que van assistir a l'acte. I és que tot plegat no és fàcil de pair. Es tracta d'un projecte de música electrònica on es casa l'experimentació i l'ecologia. Sí, l'ecologia. I és que la proposta parteix dels sons d'insectes reals (i analògics) gravats a l'illa de Mallorca on després s'han afegit bases, una flauta i una veu tot poètica. Un disc, evidentment, diferent.

JARDINERIA

Decoracionyjardines.com / AMIC

Com cuidar els geranis

Les altes temperatures que estem sofrint no són bones per a la nostra salut, però tampoc per a les plantes que necessiten una major cura per evitar que es marceixin.

Parlem avui dels geranis que, tot i que els agrada molt el sol i la calor, en excés pot ser molt nociu per a elles. Com els podem cuidar?

Rega quan toqui

És important assegurar-se que la terra està prou humida.

Al matí o a la tarda

Quan el sol està baix, s'evapora menys aigua, i el gerani pot aprofitar millor la humitat.

Directament a les arrels

El millor és subjectar el filtre de la regadora directament entre les plantes, molt prop del sòl, perquè l'aigua arribi on és necessària.

Almenys un got gran per planta

L'objectiu del reg ha de ser xopar la terra. Això s'aconsegueix afegint aproximadament un deu per cent del volum del test en cada reg. Important: es recomana regar a xarrups. Després del reg, eliminar l'aigua restant del plat, ja que podria causar la podridura de les arrels.

Bona terra

Un bon compost reté moltes vegades el seu propi pes en aigua i continua sent estructuralment estable gràcies a una proporció equilibrada de porus gruixuts i fins.

El truc de la fertilització

No val qualsevol fertilitzant, sinó que ha de ser un d'específic per a geranis. És millor abonar dues vegades per setmana amb la meitat de la dosi d'abonament líquid que una vegada amb la quantitat completa. No aboquis mai abonament líquid en un sòl sec, ja que pot danyar les arrels.

Rega menys!

Pots reduir la quantitat de reg traslladant-les a un lloc més ombrejat.

HORÒSCOP

Roser Bona

Del 22-07-2022 al 28-07-2022

ÀRIES (Del 21 de març al 20 d'abril)

Poses més atenció a l'amor. Si tens una relació casual, es pot tornar més afectuosa i estable. Dies per passar-ho bé amb els fills i guardar-los en el record.

TAURE (Del 21 d'abril al 20 de maig)

El Sol per la Casa IV convida a gaudir de la llar i de la família. Podries conèixer una persona mitjançant una xarxa social amb qui tindreu punts en comú.

BESSONS (Del 21 de maig al 21 de juny)

T'interesses per l'estudi d'altres cultures o llengües. La teva intuïció és ara molt activa. Amb Sol i Mercuri per Casa III vols parlar de tu i que et coneguïn.

CRANC (Del 22 de juny al 21 de juliol)

Sospeses la possibilitat de tenir descendència. Et preocupes per l'economia i implements més control de les despeses. T'expresses amb més seguretat amb tu mateix.

LLEÓ (Del 22 de juliol al 23 d'agost)

Felicitats! El Sol entra al teu signe i comences un nou període vital. Vols passar a l'acció en l'àmbit professional, però no et precipitis. Sense pressa però sense pausa.

VERGE (Del 24 d'agost al 23 de setembre)

Dones unes quantes voltes a assumptes molt personals i que potser no coneix ningú més. No siguis tan dur amb tu mateix. Una amistat pot passar a ser quelcom més.

BALANÇA (Del 24 de setembre al 23 d'octubre)

Amb la parella sembla que teniu diferents filosofies de vida i això pot portar alguna tensió. Sol i Venus per Casa XI pot portar bons moments amb els amics.

ESCORPÍ (Del 24 d'octubre al 22 de novembre)

La parella podria estar patint estrès i caldrà més comprensió. El sector professional entra a una nova etapa i et planteges si continuar treballant del mateix.

SAGITARI (Del 23 de novembre al 21 de desembre)

Recuperes el contacte amb aquells amics que viuen lluny. Pot sorgir un viatge inesperat. Aconsegueixes relativitzar alguns problemes i estàs de més bon humor.

CAPRICORN (Del 22 de desembre al 20 de gener)

Si has viscut una decepció, aprens de l'experiència i passes pàgina. Vols augmentar els ingressos. Podries associar-te amb un amic i iniciar un negoci plegats.

AQUARI (Del 21 de gener al 19 de febrer)

S'activa la vida social amb nous contactes. Una persona amb una situació de cert poder, pot fixar-se en tu com a parella. Bon moment per exposar o vendre productes.

PEIXOS (Del 20 de febrer al 20 de març)

Nova etapa pel que fa a la feina. Pots tenir un ascens laboral o començar una emprenedoria. Augmenta la teva energia física, però no abusis de les teves forces.

CINEMA

NITS DE CINEMA ORIENTAL

Jordi Vilarrodà

VIC, UNA FINESTRA AL CINEMA DE L'ÀSIA

No cal ser un *otaku* de manual per deixar-se entusiasmar pel cinema asiàtic. Aquesta setmana a Vic es demostra que la immensitat del continent i la potència d'alguns dels seus països en la producció audiovisual donen per a tots els gustos, des del cinema d'autor al més popular. Arribats ja a l'equador del 19è Festival Nits de Cinema Oriental, queden encara tres dies de propostes interessants per descobrir.

Sense anar més lluny, el públic infantil pot gaudir de les sessions matinals en què aquest divendres es projecta *Little Canned Men*, una producció que adapta al cinema un relat de Lao Zheng, un dels autors de literatura infantil més reconeguts de la literatura infantil xinesa: dos germans descobreixen cinc persones diminutes amagades en una llauna de conserves, cadascun amb talent extraordinari. I al capdavant, una reflexió sobre la duresa o la flexibilitat en l'educació. És una *première* internacional. Com també ho és el film que es projecta la nit de divendres a la Bassa dels Hermanos, en les sessions que combinen gastronomia, espectacles i pel·lícula a l'aire lliure, un dels emblemes del festival: *Bath Buddy*, una comèdia xinesa que allà és un èxit de públic. És clar que, com a sessió *clàssica* del festival en aquest escenari, res no supera la de dissabte, que actua com a cloenda *oficial* del

certamen, encara que diumenge hi continua havent sessions. És la nit dedicada al cinema de l'Índia, a vegades en format *bollywood* i d'altres –com és aquest cas– al d'acció. La pel·lícula que es projecta aquest dia és *Sanak*, que ve a ser com la versió índia de *La jungla de cristal* (és a dir, *Die Hard*). En qüestió de traduccions, serà bo també de saber que *Sanak* vol dir *bogeria*. I per si fos poc, tot això acompanyat del sopar que elabora la comunitat índia de Vic.

I els cinèfils-cinèfils que busquen la pel·lícula amb petjada del director, amb històries més íntimes? Aquests tenen també un bon repertori. I ens permetem suggerir-los que descobreixin l'aportació bengalí al festival, de la mà de Prasun Chatterjee. Bengala és una regió a cavall de l'Índia i Bangladesh on la intolerància religiosa ha estat i és present. En aquest context, i remuntant-se a fets ocorreguts l'any 1992, Chatterjee situa el seu film *Dostojee*, que es podrà veure aquest dissabte a L'Atlàntida. I per acabar... una pel·lícula amb segell català: *Butterflies*, d'Albert Ventura, produïda des de Taiwan, on viu ara mateix aquest cineasta que l'any passat va ser entrevistat a les pàgines del *Magazin*. La cita, amb fòrum dirigit pel mateix Ventura, és aquest divendres a les 2 del migdia a L'Atlàntida.

OFERTA CULTURAL

M. Erra / T. Terradas

Gemma Humet i Toti Soler, entre els convidats al Maratafolk

Gemma Humet i Toti Soler; Mediterrània Band i La Troupe. Plaça de Marata, les Franqueses del Vallès. Dissabte, 23 de juliol, 20h.

El festival Maratafolk torna a Marata aquest dissabte, primer amb l'actuació de Gemma Humet i Toti Soler, que presentaran *Petita festa*, i després del sopar popular, amb els concerts de Mediterrània Band, de la Garriga, i La Troupe, de Sant Celoni.

Quartet Gerhard, a L'Atlàntida

VI Acadèmia de Quartets. Sala Joaquim Maideu de L'Atlàntida, Vic. Divendres, 22 de juliol, 20.00h.

Aquesta setmana ha tingut lloc a Vic la sisena edició de l'Acadèmia de Quartets, sota el mestratge del Quartet Gerhard i aquest divendres, com a cloenda, actuaran a L'Atlàntida al costat de quatre de les formacions que hi han participat.

CINECLUB D'ESTIU (en línia)

'Z, la ciudad perdida'

Any: 2016

País: Estats Units

Direcció: James Gray

Gènere: Acció, drama

Basada en el llibre de no-ficció de David Grann

Repartiment: Charlie Hunman, Sienna Miller, Tom Holland

Disponible en: Rakuten TV, Netflix, Apple TV, Amazon Prime, Google Play, Filmin

Pel·lícula basada en el llibre de

David Grann sobre el personatge real de Percival Fawcett.

Ambientat als principis del segle XX, l'explorador britànic Percy Fawcett (Charlie Hunman), és enviat a la selva amazònica perquè delimiti la frontera entre Brasil i Bolívia, ajudant així el govern britànic a preservar els seus interessos al negoci del cautxú. Fawcett empen un llarg i perillós viatge on s'endinsarà en territoris inexplorats, acompanyat per un grup d'homes de confiança. En sentir unes històries sobre una antiga ciutat construïda d'or, la qual anomenaran Ciutat Z, Fawcett i el seu grup estan convençuts que són certes i intentaran fer un dels descobriments més importants de la història. Aconseguiran l'èxit allà on tants han fracassat?

CINEMES

JURASSIC WORLD: DOMINION

Estats Units 2022. Dir. Colin Trevorrow. Amb Chris Pratt, Bryce Dallas Howard, Laura Dern, Jeff Goldblum i Sam Neill. Fantàstic. Quatre anys després de la destrucció d'Illa Nublar, els dinosaures ara viuen i cacen al costat dels humans a tot el món. Aquest fràgil equilibri remodelarà el futur i determinarà, d'una vegada per sempre, si els éssers humans continuaran sent els depredadors màxims en un planeta que ara comparteixen amb les criatures més temibles de la història.

LA MEMORIA DE UN ASESINO

EUA 2022. Dir. Martin Campbell. Amb Liam Neeson i Guy Pearce. Thriller. Alex Lewis és un experimentat assassí amb una gran reputació a la seva esquena. Té previst retirar-se aviat, però se li assigna una última missió

abans que pugui complir el seu desig. L'objectiu és simple: matar una persona. Però llavors descobreix que el seu objectiu és una nena. Atrapat en un dilema moral, Alex es nega a completar un treball que viola el seu codi ètic i després demana que es cancel·li el contracte. No obstant això, descobreix que la noia ha estat assassinada per un altre professional. Començarà, llavors, un camí de venjança personal, mentre és assetjat per un agent de l'FBI.

MIA Y YO. LA LEYENDA DE CENTOPIA

Alemanya 2022. Dir. Adam Gunn i Matthias Temmermans. Animació. Mia descobreix que la seva pedra màgica forma part d'una antiga profecia i s'embarca en un emocionant viatge a les illes més llunyanes de Centopia per enfrontar-se a un gran mal i forjar el seu propi destí.

MINIONS: EL ORIGEN DE GRU

EUA 2022. Dir. Kyle Balda, Brad Ableson i Jonathan del Val. Animació. Són els anys 70 i Gru creix en un barri residencial, en ple boom dels pentinats cardats i els pantalons de campana. Com a fan incondicional d'un famós supergrup de dolents, Els salvatges sis, Gru idea un pla per demostrar-los que és prou malvat com per treballar amb ells. Per sort, compta amb l'ajuda dels seus fidels seguidors, els Minions, sempre disposats a sembrar el caos. Junts, Kevin, Stuart, Bob i Otto –un nou Minion amb aparell a les dents i desesperat per sentir-se acceptat– desplegaran el seu potencial per construir al costat de Gru el seu primer cau, experimentar amb les primeres armes i dur a terme les primeres missions.

PADRE NO HAY MÁS QUE UNO 3

Espanya 2022. Dir. Santiago Segura. Amb Santiago Segura i Toni Acosta. Comèdia. S'acosta Nadal. Els nens trenquen accidentalment una figureta del pessebre

de col·lecció del seu pare i n'han d'aconseguir per tots els mitjans una d'igual. El problema és que és una peça única d'antiquari. Sara, la filla gran trenca amb el seu xicot, Ocho, que intentarà recuperar els seus favors amb l'ajuda del seu sogre, Javier. Precisament el sogre de Javier, el pare de Marisa, serà acollit a la casa familiar per passar-hi les festes després de la seva recent separació, la qual cosa no deixarà indiferent la mare de Javier, Milagros. Rocó, la folklòrica de la família, que feia de Verge des de fa diversos anys per Nadal, és relegada enguany a fer de pastoreta, cosa que el seu pare, Javier, no està disposat a assumir.

THOR: LOVE AND THUNDER

EUA 2022. Dir. Taika Waititi. Amb Chris Hemsworth, Natalie Portman, Tessa Thompson, Chris Pratt i Christian Bale. Acció. El Déu del Tro emprèn un viatge que no s'assembla gens al que s'ha enfrontat fins ara: una cerca de la pau interior. Però el retir de Thor es veu interromput per un assassí galàctic conegut com a Gorr el Carnisser de

Déus, que busca l'extinció dels déus. Per fer front a l'amenaça, Thor sol·licita l'ajuda del Rei Valkiria, de Korg i de la seva exparella Jane Foster, que, per a sorpresa de Thor, empunya inexplicablement el seu martell màgic, Mjolnir, com la Poderosa Thor. Junts s'embarquen en una aventura còsmica en la qual hauran de descobrir el misteri de la venjança del Carnisser de Déus i detenir-lo abans no sigui massa tard.

UN NOVIO PARA MI MUJER

Espanya 2022. Dir. Laura Maña. Amb Belén Cuesta, Hugo Silva i Diego Martín. Comèdia. Diego vol separar-se de la seva dona, Lucía, però no sap com dir-l'hi. Està fart de les seves queixes constants, i fa temps que ha perdut l'espurna que el va enamorar. Incapaç de dir-l'hi a la cara, recorre al Cuervo Flores, un famós seductor “dels d'abans”, que intentarà enamorar Lucía perquè sigui ella qui acabi amb el seu matrimoni.

CARTELLERA

CAMPRODON		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Casal Camprodoní	West Side Story	-	18.00 i 22.00	18.00 i 22.00	-
RIPOLL		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Comtal	Minions: el origen de Gru	-	18.00	17.30	-
	Padre no hay más que uno 3	-	20.30	19.30	19.00 i 21.00
VIC		Divendres	Dissabte i diumenge		De dilluns a dijous
Sucre	Un novio para mi mujer	18.10, 20.00 i 23.00	16.05, 18.0, 20.00 i 22.00		20.00 i 22.00
	La memoria de un asesino	18.10, 20.30 i 22.45	15.50, 18.10, 20.30 i 22.30		16.50, 19.10 i 21.50
	Mia i jo. La llegend de (...) (cat.)	16.30	14.00, 15.30 i 17.10		16.30 i 18.15
	Padre no hay más que uno 3	18.20, 20.15 i 22.50	11.40 (dg.), 12.0016.00, 18.20, 20.15 i 22.50		16.45, 18.45, 20.05 i 22.00
	Thor: Love and thunder	18.15, 19.45 i 22.10	11.30 (dg.), 11.45 (dg.), 16.05, 17.55, 19.45 i 22.10		17.00, 19.30 i 21.50
	Detectiu Conan: la núvia (...) (cat.)	20.30	20.10		19.05
	Minions: el origen de Gru	18.00, 19.10 i 22.35	11.25 (dg.), 15.45, 17.45 i 22.35		16.30 i 18.20
	Minions: l'origen de Gru (cat.)	17.20 i 20.45	1140 (ds.), 11.50 (dg.), 14.50, 18.55 i 20.45		17.40 i 19.15
	Minions: el origen de Gru (3D)	18.45	16.40 i 18.30		21.30
	Elvis	22.00	21.25		21.10
	Black phone	21.00 i 23.00	21.25 i 22.50		22.00
	Llenos de gracia	16.35	16.20		19.55
	Lightyear	-	11.35 (dg.)		-
	Jurassic World: Dominion	17.50	11.30 (dg.) i 18.30		17.15 i 20.50
	Top Gun: Maverick	20.30 i 22.15	20.20 i 22.15		16.35

PASSATEMPS

MOTS ENCREUATS

Pau Vidal

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13												

HORITZONTALS: 1. Si no fos dialogant de mena fàcilment es podria tornar conservador / 2. Un ramader a la bajoquera. Racó de l'església per anar-hi de vacances / 3. Quart de gram. Toca com els àngels i com els àngels es comporta. L'àvia abstèmia / 4. És a l'opinió com al piló el pilós. I d'aquests a el pilós n'hi sobren / 5. Introduïda electoralment. Llavor molt usada en temps de remences / 6. Per la Bardot. Primera neteja, la menys refinada. A la cua del tren / 7. Replicà que Bétera no està ben organitzada Un arbust per menys d'un dineret / 8. Una grega fent la punyeta. Devastat com una Terrassa caòtica i franquista / 9. Gasos de propulsió digital. Innat però il·limitat / 10. Prou astut per ficar-se't a la cartera. Frequent, acostumat / 11. Just enmig del cul. Com a proveïdor dels pagesos era força baladrer. Abracen la Remei / 12. Túnica molt emprada per les vestals de Tarragona. Dansa polonesa que alguns bàrbars es cruspeixen / 13. Per coratjós per fer-se passar per castellanisme inaugural. Ve de guanyar-se el pa.

VERTICALS: 1. Quan no està en crisi per la correcció és per l'alimentació. Creixement, com el de l'egua quan va amunt / 2. Nucli del bon repòquer. Cendrer amb ínfules solemnnials. Provatures de canut / 3. Parella en estat terminal. Satisfent les necessitats, com a bon adverbí / 4. La Mari Pepi de torn d'una casa mallorquina. Accedir a la fruita, tot i el fred / 5. Vagaregi per algun racó del territori. Oculta que és artera, però pistolera no. Tercera de tres / 6. I ara segona. Quins estossecs, quan toco un gos a la gossera! Demana però no vocalitza / 7. Peixos conversant a l'ascensor. Sorollet a l'estómac?: no, barraca valenciana / 8. Molts hi passen per anar a la platja. De barroer no n'és, però quines extremitats! / 9. Es presenten al tresorer amb nota. No s'enfonsi ni de cap per avall / 10. Fa segles que rivalitza amb la gallina. La setmana que ve, per anar fent boca. Ruc escuat / 11. Augment per al destacament. Tot i ser inferior al rei, l'ètnia el considera un monarca / 12. Arranant fins al canvi de carretera. Estimulat, aqüissat.

SUDOKUS

AMIC

Ompliu la quadrícula de 9x9 caselles dividides en subquadrícules de 3x3 amb les xifres de l'1 al 9. No s'ha de repetir cap xifra en una mateixa fila, columna o subquadrícula.

Dificultat: mitjana

			2	3		4		
9		5			8	6	2	
	8	4						
		7	3				8	
8			7		4		3	2
			5			9		
7		3		4			5	
4	5		6			7		
	6		8			2		

Dificultat: molt fàcil

	2		3					
		4	2	8				
	6						2	7
2	1				7	3	5	6
	3	5				7		
6	4				5		8	9
			8					3
			9					8
5	8				4		6	2

SOLUCIONS

1	6	9	8	5	7	2	4	3
4	5	8	6	2	3	7	1	9
7	2	3	1	4	9	8	5	6
3	4	2	5	8	1	9	6	7
8	1	6	7	9	4	5	3	2
5	9	7	3	6	2	1	8	4
2	8	4	9	1	6	3	7	5
9	3	5	4	7	8	6	2	1
6	7	1	2	3	5	4	9	8

Dificultat: mitjana

5	8	3	7	1	4	9	6	2
1	7	2	9	6	3	5	4	8
4	6	8	5	2	1	7	3	
9	4	7	1	3	5	2	8	9
6	3	5	6	2	8	7	1	4
2	1	8	4	6	7	3	5	9
3	6	9	5	4	1	8	2	7
7	5	4	2	8	9	6	3	1
8	2	1	3	7	6	4	9	5

Dificultat: molt fàcil

1	C	O	N	V	E	R	S	A	D	O	R	
2	O	U	E	R		C	R	E	U	E	R	
3	G		V	I	R	T	U	O	S			
4	O	P	I	N	I	O	S		P	E	L	S
5	M	E	S	A		S	E	M	E	N	Ç	A
6	B	B		D	E	S	B	A	S	T		N
7	R	E	B	A	T	E	N	E	R	E	T	
8	E	T	A		A	R	A	S	A	T		
9	E	S	P	R	A	I	S			N	N	A
10	A	R	T	E	R	U	S	I	T	A	T	
11	U	A	D	R	E	R						
12	G	O	N	A		S	U	R	C	A		
13	E	S	T	R	E	N	U	S				

Llibreries a la costa

Subscriptors i lectors d' **EL 9 NOU**

Des de l'1 de juliol
fins al 9 de setembre

També podeu trobar **EL 9 NOU** a les següents poblacions de la costa:

Blanes

- Botiga Katy
C. Jaume Ferrer, 1
- ES Cred Blanes
C. Accés Costa Brava, 136
- Eventia Press
C. Esperança, 13
- Llibreria Elena
Av. Vila de Madrid, 23
- RB3
C. d'Alberes, 47

Cadaqués

- Llibreria Rahola
Av. Caritat Serinyana, 2

Calella de Palafrugell

- Magatzem Lloveras
C. Pirroig, 1
- Supermercat Anna
Pg. Torre, 58

Calonge

- ES Cred Calonge (Petronor)
C. Gi-667 Pk 1,03
- Valvi Calonge
C. La Bisbal, s/n

Castelló d'Empúries

- Esclat Castelló d'Empúries
C. La Closa dels Frares, s/n

El Port de la Selva

- Llibreria Corominas
C. Illa, 8

L'Estartit

- Càmping Les Medes
Pg. Camp de l'Abre
- Llibreria Elias
C. Santa Anna, 11
- Llibreria Marta
Av. Grècia, 2

L'Escala

- Bon Preu L'Escala
C. Closa d'en Llop, 80
- Llibreria Camp Rabassa
Av. Montgó, 41

Llafranc

- Llibreria Font
Francesc de Blanes, 20

Llançà

- Fotografia Vicenç Pumareda
C. Major, 6
- José M. Gros Suriñach
C. Castella, 2

Lloret de Mar

- Esclat - Lloret de Mar
Av. de les Alegries, 9-11
- Estanc núm. 3 Maria Riera
Pl. Venècia, 10-12
- Mic-Mic
Av. Vila de Blanes, 37 (Terminal Bus 53)
- Motlle Color
C. Pere Codina i Mont, 57

Palafrugell

- Esclat Palafrugell
Av. Espanya, s/n
- Esclat Palafrugell
C. C-31, s/n
- ES Cred Palafrugell
Av. de España, s/n
- SGEL Llibreria Costa Brava
C. Raval Inferior, 3

Palamós

- Bon Preu (Pla del Llop)
C. del Pla del Llop, 2
- Bon Preu Palamós
C. St. Joan B. Salle, s/n
- Guerap
C. President Macià, 16
- Llibreria Europaper
Av. Catalunya, 31, local 2

Pals

- Autoservei Montserrat
Av. Mediterrani - Platja de Pals, s/n

Platja d'Aro

- Catalina García Puertas
Av. Cavall Bernat, 127 bis
- Ciber d'Aro
Av. Costa Brava, núm. 6
- ES Cred Platja d'Aro
Av. Castell d'Aro, 122
- Llibreria La Vela
Av. Ciutat de Girona, 33
- Regal'Aro
C. Santiago Rusiñol, 3
- Susana G-94
C. Galeries Sant Lluís, 56

Roses

- Llibreria Canyelles
Av. Díaz Pacheco (platja Canyelles Petites), 7
- Llibreria Mas Blanch
C. Mas Oliva, 20

S'Agaró

- S'Agaró Premsa
Av. Platja d'Aro, 282

Sant Antoni de Calonge

- Bon Preu Sant Antoni de Calonge
Av. Catalunya, 1
- Llibreria Dalmau
Pl. Catalunya, 2
- Valentina Mar
Pg. Marítim, s/n
- Sant Feliu de Guíxols
- Esclat Sant Feliu de Guíxols
C. Girona, s/n
- Agustí Roldós Soler
C. Anselm Clavé, 5
- Estanc Claramunt
C. Girona, 41

Sant Pere Pescador

- Gemma Silvestre Roig
C. del Mar, 23

Santa Margarida (Roses)

- Llibreria Malloí
Av. Gola Estany, 28

Tamariu

- Llibreria Patxei
Pg. del Mar, 24

Torroella de Montgrí

- Bon Preu Torroella de Montgrí
Av. Lluís Companys (pol. del Lledoner), s/n
- Llibreria Elias
C. Major, 11

Tossa de Mar

- Esclat Tossa de Mar
C. Lluís Companys cantonada c. Francesc Macià, s/n
- Estanc Capell
C. La Guàrdia, 20

Llegenda

 Establiments on es poden bescanviar els VALS

 Establiments on es pot comprar EL 9 NOU

